

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Reverendi Dom. D.|| Leonardi || Rvbeni SS. Theolo-||giae
Licentiati Abbatis || Ordinis D. Benedicti Mo-||nasterij
Sanctorum Apostolorum Petri & || Pauli Abdinckouensis,
in ciuitate || ...**

Ruben, Leonhard

Padibornae, 600 [i.e. 1600]

VD16 R 3400

C[a]p. XVIII. Vtrum Veneris vsus ita ex sententia Lutheri necessarius sit hominibus, sicut comedere, bibere, dormire, screare: an potius natur[a]e incommoda afferat, & quænam illa & quotuplicia.

[urn:nbn:de:bvb:12-bsb10194563-1](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bvb:12-bsb10194563-1)

reijcimus; expectaturi si quis se censorem
huius nostri libelli venditare voluerit:
breuibus interim adhuc sequenti capite
acturi, num naturæ legibus omnino con-
tradicat castitatis conseruandæ studium:
an verò ventris vsus potius naturę officiat,
eamq; de rectę valetudinis arce deiiciat &
exturbet. Ad quod multarum animarum
& corporum Christianorum salus me li-
cet verecundiæ studio renitentem, meri-
tò compellit.

CAPVT XVIII.

VTRVM VENERIS VSVS
ita ex sententia Lutheri necessa-
rius sit hominibus, sicut come-
dere, bibere, dormire, scire: an
potius naturę incommoda af-
ferat, & quænam illa, &
quotuplicia.

PLurimum dubitavi dum hoc in opus-
culo versor, vtrum ex re nostra foret,
rem hanc discutere, verecundia materiæ
huius quàm maximè ab animi sententia
reuocatus: disputandum tamen breuiter
hac

hac de re censui. Idq; vel maximè, cùm ad hoc vitium naturæ debilitate, faciliùs ab ipsa adolescentia feramur, & improborum hominum sententijs & scriptis, vt in Luthero videre est, latior indies libidini via sternatur: & Christianorum certissimum cùm animæ tum corporis dispendium nobis ipsis, & maximè nobilissimæ iuuentuti ni caueamus, adhærescat. Vt ergò habeat Christiana iuuentus, quasi in speculo incommoda libidinis, & pastori aut animarum curatori suppetant rationes & media, quibus oues suæ curæ fideiq; concreditas, ab hoc ðethali veneno arceat: ostendendum erit Veneris vsus, quàm plurimum & animæ & corpori officere. Animæ certissimum exitium superiori capite satis superq; ex sacris literis comprobauimus, cùm variarum libidinum seriem cõtexuimus, saluo semper cum D. Paulo Heb. 13. 4. *honorabili coniugio in omnibus, & toro immaculato*: salua itẽ commonitione à seniore Tobia data iuniori Tobia, Tob. 4. 13. *Attende tibi fili mi ab omni fornicatione: & preter uxorẽ tuam nunquam patiaris crimen scire. Qui enim, vt est Ecclesiastici 19. 3 se iungit fornicarijs, erit nequam, putredo & vermis hereditabunt illum, & extolletur in ex-*

T 5

emplum.

*Anima
exitium ex
libidine.*

emplū maius, & tolletur de numero anima eius, sicut ré hanc Deo duce otio maiori dato in Thesauro nostro biblico, quē habem⁹ præ manibus, deducemus: & sub finē capitis nõ nulla attingemus. Nunc verò quę incõmoda corporis afferat, siue in genere vsū Veneris spectemus: siue generales corporis infirmitates inde scaturientes examinemus: siue in particulari singulas partes corporis discutiamus: ostendendū erit adhibitis Philosophorū & Medicorū, atq; adeo sanctorū Patrum quorundā iudicijs & sententijs. Ea tamē lege, ne existimet lector omnes q̄ similibus morbis & incõmoditatibus laborauerint, quòd eos ex hoc vitio conceperint: Nā hæc & alio vitio naturæ contrahi queunt, verum q̄ illi, quos Veneri sese immerfisse cõstat; vix vllū horum effugiāt, vt in nõnullis expertus fui, quos ab hoc vitio aliquando diuina patrocinate gratia abduxi, nulla alia vllorū medicorū cura aut industria, & pristinæ sanitati restitui, nisi sola Veneris abstinētia, & vitę continentioris obseruantia. Ad ré ergò veniendo, si in genere Veneris vsū spectemus: fieri nõ potest quin natura ipsa debilitetur potius quā cõfirmetur: generatio enim vnus, vt Aristotelis & cõmunis omnium philosophorū fert

*Libido
infirmitas
res corporis
affert
in genere
vixit.*

*In genere
quanti
tū obsit,
natura
docet, &*

fert sentétia, est corruptio alterius. His ad-^{seminis}
 de in genere discursũ ipsum philosophorũ ^{aut sper-}
 & Medicorũ de re & natura spermatis aut ^{matis cõ-}
 seminis. Sperma siquidem ex sanguine op^{stitutio.}
 timè decocto digestoq; quarta & nouissi-
 ma digestionẽ gignitur. Sperma Pythago-
 ras apud Plutarchum lib. 1. de placitis Phi-
 losophorum dicit esse nobilissimã sangui-
 nis spumam, alimenti retrimétum, vt san-
 guinem quoq; & medullam. Post hunc A-
 ristot. lib. 1. de generatione animalium as-
 ferit, semen esse excrementum vltimi ali-
 menti sanguinei. Idẽ Medicorum omniũ
 post Hippocratẽ facilè princeps Galenus,
 tum alibi multoties, tum verò lib. 2. de fe-
 mine cõfirmat, docens semẽ non esse aliud
 q̃ sanguinẽ in venis, quæ ipsum continent,
 exquisitè confectum. Idem docet Soranus
 Ephesius in Isagoge ad medicinam, Eras-
 stratius & Herophilus apud Octaviũ Hora-
 tianum, & Auicenna. Et ex Theologis Me-
 dina lib. 4. de sacrorum hominum conti-
 nentia, controuersia 6. ad 20. Ex his facilè
 eliciet quiuis, non posse non in genere quã
 plurimas infirmitates humano corpori
 oboriri ex immodica nobilissimi huius se-
 minis emissionẽ, quod per quemcunq; Ve-
 neris vsum à corpore humano secernitur.

Primò

1. Vitam
abbrevi-
at.

Primò enim necesse est, vt vitam homi-
nis abbreviet. Hinc Sapiens Prouerb. 5. 9.
*Ne des, inquit, alienis honorem tuum, & an-
nos tuos crudeli, ne fortè impleantur extranei
viribus tuis, & labores tui sint in domo aliena,
& gemas in nouissimis, quando consumpseris
carnes tuas & corpus tuum.* Idem ex Eth-
nicis docet Hesiodus in Theogonia, Ari-
stoteles de longitudine & breuitate vitæ
cap. 3. & ex Arabibus Medicis & Philoso-
phis Auerroes Rasis ad Almanforem, &
ex nostris Arnoldus Villanouanus. Vales-
cus Tarentinus. Ex Theologis verò D.
Chrysofomus homilia, Quod nemo læ-
ditur nisi à se ipso, & Albertus Magnus Ra-
tisonensis Episcopus. Medina lib. 4. de
sacrorum hominum continentia, contro-
uersia 4. cap. 7.

2. Vires
naturales
minuit &
quantum
eas debi-
liter.

Secundò vires naturales corporis mi-
nuit, corpusq; alioquin robustissimum de-
bilis reddit. Semen enim cum sit sanguis
purissimus, vt superius ostendimus, neces-
se est, vt per eius excretionem virtus quo-
que corporis marcescat. Testis huius defe-
ctus est Aristoteles lib. 1. de generatione
animalium cap. 18. & in Problematibus se-
ctione 4. problem. 6. & sect. 4. probl. 21.
Hinc Auicenna docet hominem ex coitu
magis

magis debilem reddi, ac discolorari & cō-
 tabescere, quàm si quadragesies tantum
 sanguinis per phlebotomiã emitteret. Vi-
 de Aristotelem 3. de generatione anima-
 lium capite vlt. Idem sensit Hippocrates
 sicut & vt Galeno placet, Polybus lib. πε-
 γί γουῆς id est, de genitura. Idem Sphæraus
 Bosphoranus apud Laertium in vita Zeno-
 nis, & Censorinus, & omnes posteriores
 medici vno, quod sciam, Auerrœe excepto.
 Hinc & athletæ à Venere abstinent, teste
 Galeno lib. 6. de locis affectis, & Simpli-
 cio Philosopho. Et de Icco Aelianus quo-
 que meminit lib. 11. de varijs historijs. In
 eandem rem scribens Clemens Alexan-
 drinus lib. 3. Stromatũ. Aiunt, inquit, ath-
 letas non paucos abstinerere à Venere, pro-
 pter exercitationem corporis cōtinentes,
 quemadmodum Crotonialem, Astylon
 & Chrysouem & Hymeræum. Vide eun-
 dem lib. 2. pædag. cap. 10. Exemplum
 habes in Dositheo 31. lib. rerum Lydicarũ.

Tertiò Venere vsus non tantum ab-
 breuiat vitam, & vires corporis marcidas
 reddit ac minuit: sed ipsam quoque vitam
 adimit. Cornelius Gallus Prætorius, in-
 quit Plinius lib. 7. Naturalis historiæ cap.
 53. Q. Aeterius eques Romanus in Venere
 obiit.

3. Tollit
 vitam, &
 qui in ea
 periere.

obière. Et quos nostra annotavit ætas, duo equestris ordinis in eodẽ Pantomio Mythico, tum forma præcellente, sic teste Petro Damiano quidam princeps Tarentinus vitam finijt. Sic Beltrandus quidam Barchinonensis cognomento Ferrarius teste Pontano & Iohanne Rauisio in officina sua expiravit. Idem & Pindaro contigisse commemorat, quamuis Valerius Maximus lib. 9. cap. 10. aliter sentiat. Eodem mortis genere Speusippus Platonicus teste Tertulliano in Apologetico peremptus est, cuius rei certissimam & philosophicam causam dat Galenus lib. 1. de spermate, quod animales particulæ non solum seminali humiditate destituantur ex superfluo coitu, sed etiã vitali spiritu, qui ex arterijs euocatur cum spermatica humiditate.

*4. Ani-
males vi-
res quæ
ad sensus
pertinēt
tedit.*

*Cerebrū
exhaurit*

Quartò animalibus quoq; viribus perniciosa est, ijs scilicet, quæ ad sensus pertinent, idq; ob læsum cerebrum. Hinc Galenus lib. 3. morborum popularium, & Hippocrates docet falacibus cerebrū adeo per frequentes Veneres minui, vt in cuiusdã hominis dissectione & anatomia caput pene cerebro vacuum repertum fuerit. Ex quo ipse colligit magnam spermatis partē

in

in coitu ex cerebro secerni. Quod ex eius imitatione posteriores medici, tum Arabes tum Latini & Græci docuerunt. Aui-cenna in suo Fen, & antidotario. Albertus Ratisponensis Episcopus lib. 22. de animalibus capit. 4. Arnoldus Villanouanus in speculo introductionū medicinalium cap. 83. & lib. de regimine sanitatis. p. 2. c. 6. & seq. Hinc quorundam philosophorum placitū, semen cerebri esse portionem. Galen. de philosophica historia, Alcmæon philosophus apud Plutarchum libro de placitis Philosophorum tertio. Hippocrates medicorum parens lib. de aere & aqua, & regionibus adiacentibus. Huius rei signum est, quod si quibus venæ post aures incidantur, deinceps non spermatizent, & si quid tale emittant, id non esse prolificum. Hinc & spadones caluos effici non posse docent Hippocrates lib. 6. Aphorismorum & lib. de natura pueri, & Aristoteles lib. 3. de historia animalium capite II. & sect. 10. problem. 56. & Plinius libr. II. Naturalis historiæ cap. 37. & Aristoteles lib. 5. de generatione animalium cap. 3.

Quintò læditur memoria, teste Aetio Tetrab. 2. serm. 2. cap. 23. ac per consequens

5. Læditur
memoria
a sensibus

*commu-
nem, phā
tasiā.*

*6. ledit
visum.*

quens communem phantasiā, omniaq; interiora hominis sensoria lædi necesse est.

Sextò visus læditur, idq; propter cerebrum, nam ab eo in oculos spiritualis illa sentiendi vis defluit teste Plinio lib. ii. Nat. hist. cap. 37. Galeno lib. 7. de placitis Hippocratis & Platonis, Aetio Tetrab. 2. ser. 2. cap. 1. præcipitq; Galenus lib. 4. de compositione medicamentorum secundum locos, capite 8. ex Archigene, in fluxionibus circa oculos in principio convenire cibi & potus parcitatem, & maxime omnem rei Venereæ abstinentiam quod idem & posteriores medici præceperunt: vti Aetius Tetrab. 2. ser. 3. cap. 4. Auicenna locis citatis, Rasis ad Almanforem lib. 6. continent, capite. 4. & nouissimus omnium doctissimus Meinardus Ferrariensis lib. 6. epistolarum Medicinalium epistola 4. Huius rei etiam habet rationes Aristoteles sect. 4. problem. 2. Vide & Chrysostrum hom. quod nemo lædatur nisi à seipso, & Ambrosium in Lucam lib. 4. cap. 17. super illud Lucæ 4. Socrus autem Simonis tenebatur magnis febribus &c.

*7. moti-
ua virtus
corporis
repefcit.*

Septimò motiua virtus corporis tepescit. Animales enim spiritus à cerebro per spinæ,

spinæ medullam in vniuersos musculos descendit, qui motionis animalis sunt instrumenta. Læso itaq; cerebro, quod ante ostendimus, medullam neruofq; lædi necesse est. Arescente ergo cerebro, medulla quoq; quæ eiusdem, vt pleriq; docti docuerunt, est naturæ, exarescat necesse est. Hinc Hippocrates tradit medullam spinæ maximè siccescere, cùm venulæ medullam petentes sopiuntur & obducuntur, & cerebri meatus corporis malignitate id patitur: sed præ cunctis alijs nimio coitu hæ venulas arescere. Sunt etiam multi in ea sententia, quod semen è cerebro (vt iam diximus) per spinam ipsam in membra genitalia defluat. Hinc Plutarchus libro 5. capite 3. de placitis philosophorum refert Platonem dicentem, semen haud aliud esse, quàm vertebralis siue spinalis medullæ defluuium. Vide & Aristotelem sect. 10. problem. 56. Quòd vero nerui, per quos corporis partes instrumentales mouentur, à cerebro per medullam spinalem descendant, præter ipsam humani corporis anatomiam Galenus multis locis demonstrat, vt libro de Hippocratis & Platonis decretis 1. 2. 7. & 8. & libro de neruorum dissectione, lib. 1. & 7. de vsu partium, lib. 1. de

7. *Motiva
na virtus
corporis
tepescit.*

*Cerebri
lesio quàm
tum obse*

*Seminis
alia de
scriptio*

V femine

*Nervie-
andē cū
cerebro
habēt sub
stantia.*

femine cap. 5. & 8. lib. 4. de motu muscu-
lorum cap. 17. & lib. 7. cap. 3. Demum Ga-
lenus lib. 7. de placitis Hippocratis & Pla-
tonis, docet nervos eandem cum cerebro
habere substantiam, nisi quod compactio-
re materia constituti sunt. nec facile à quo-
libet patiantur, ideoq; eos cerebri auxilio
indigere. Hinc fit quod eadem ratione,
qua cerebrum per vsum Veneris læditur,
lædantur quoque nervi partium instru-
mentalium. Quod præter Galenum in cõ-
ment. Aphorismorum Hippocratis lib. 3.
docet Oribasius lib. 1. Euporistõn cap. 22.
& lib. curationum cap. 144. Aetius lib. 1.
Tetrab. ser. 3. cap. 8. Auicenna locis cita-
tis. Rasis lib. contin. 11. cap. 4. Valescus
Tarentinus in Philonio lib. 6. cap. 2. Et
ante hos omnes Cornelius Celsus lib. 1. ca-
pit. 9. & lib. 3. capit. 27. Pro exemplo huius
infirmitatis libet adijcere, cum ante 26. an-

*Quomo-
do auctor
curauerit
adolescē-
tem libi-
dinosum.*

nos adolescentem quendam secularem
inlignem vidissem contabescere & certa
quadam parte, in qua motiua vis non infi-
ma est, ita laborare, vt loco se mouere nul-
la ratione posset, obseruassem, etiam eum
quorundam iuuenum deprauatorum mo-
rum familiaritate corrumpi, cū medici
& chirurgi omnem adhibuissent indu-
striam.

striam, sed gratis omnia tentassent, tandem suasi, ne vlla alia medicina vteretur, quàm fuga mali consortij, & continua ab actu Venereo abstinentia, qui quasi quotidianus ei erat. Discessi postmodum in Li-
uoniam, certo ergo quodam loco idem adolescens mihi formosus admodum in habitu Ecclesiastico occurrit, salutatur, gratias agit pro beneficio & animæ & corpori suo præstito. Miratus agilitatem & formam adolescentis, quem tum tabidum & immobilem ante paucos annos reliquerã, rogavi qua medicina curatus sit, & à quo medico, respondit à nullo nisi quod in primis Dei, tum tuo consilio abstinuerim ab omni actu Venereo, & experior nihil magis ad vires recuperandas facere, quàm animum planè ab omni libidinis cogitatione abducere. Personam & locum studio supprimo. Vtinam multi huiusmodi consilia sequerentur & florem nobilissimæ iuuentutis non defœdarent libidine: sed sibi sumerent dictum id Salomonis, Ecclesiastici 12. 1. Memento creatoris tui in diebus iuuentutis tuæ, antequam veniat tempus afflictionis, & appropinquent anni, de quibus dicas, non mihi placent.

8. Paralyfin & apoplexiā Podagrā Chiragram ad ducit.

Octauò non modò paralyfin, quæ mēbra quædam soluuntur; sed & apoplexiam inducit, vt testis est Cornelius Celsus lib. 3. capite postremo, qui illis suadet vt rarissimè coitu vtantur. Idem lib. 1. cap. 9. & lib. 4. cap. 24. Hinc podagram, Chiragram, variosq; articulorum & iuncturarum morbos oriri, aut certè eius vsu vehementissimè intendi aut exacerbari demonstrat. Vbi etiam scribit quosdam, cum vno annò integro à vino & Venere sibi temperassent, hos & similes morbos euasisse. Idem docet Galenus lib. 6. morborum popularium. & Hippocrates lib. 6. commentariorum cap. 28. & 30. vbi refert spadones & pueros ante vsu Veneris non pati podagram. Plinius Valerianus lib. 3. de re medica cap. 14. prohibet ante omnia, ne podagricus mulierem contingat. Vide Paulum Aeginetam lib. 3. cap. 78. & lib. 7. cap. 11. Octauium Horatianum lib. 12. rerum medicarum c. 21. Sic Auicenna, Rasis ad Almansolem lib. 9. c. 90. & lib. diuision. cap. 2. Chrysoptomū homilia. Quòd nemo læditur nisi à seipso. Nonò inducit & epilepsiam siue morbum comitiale. Sic docet Cornelius Celsus lib. 3. c. 23. Sic Galenus lib. 6. morborum popularium.

9. Epilepsiam seu morbum comitiale inducit.

Sic

Sic Hippocrates, sic Paulus Aegineta lib. 3. cap. 13. Alexander Trallianus lib. 1. de morbis acutis cap. 21. Iohannes Meffue Arabs in eo libro, qui Garabadia, id est, Antidotariū inscribitur, cap. de epilepsia, Auicenna & Rasis locis citatis.

Decimò Hydropen etiam turpissimam ^{10. Hydro} passionem inducit, teste Cornelio Celso li ^{pen gene-} bro 3. cap. 21. Vbi & illud addit, & monet ^{rat.} si quis ab ea praua corporis affectione liberatus fuerit & conualuerit, alienum ei omnino esse debere Veneris vsum.

Vndecimò leprā quoq; inde trahi tradit ^{11. & 12.} Aetius Tetrabili 4. 1. c. 125. Idem docet A- ^{leprā &} uicenna in 4. tertij & in 7. tertij cap. 4. ^{alociam} Huius rei certissimū signum & experimē- ^{in fert.} tum est, quod, vt Archigenes scriptum reliquit, nullus spado lepram contrahat. His adde & duodecimò Alociam, id est depilationem siue capillorum defluuium, quæ etiam passim lepram consequitur, vt patet ex dictis.

Decimotertiò febrē quoq; hecticam, id ^{15. Febrē} est, consuetudinariā inde prognerari do- ^{hecticam} cet Auicenna in 22. tertij tract. 2. cap. 24. ^{conciat} & Rasis ad Almanforem lib. 4. cap. 17. & ^{& alias} plures alij doctissimi medici. Febres præ ^{febres.} terea adurentes, etiamsi febres ex phleg-

mate sint; vt ex Auicennę auctoritate scribit Petrus Apoëlis in cōmen. probl. Arist. stotelis par. 4. c. 50. XIII. phtoen quoq; aut tabem, etsi quidā inter hęc discrimen agnoscat hinc propagari tradit Hippocrates lib. 2. de moribus. Idē docet Cornelius Cellus lib. 3. c. 22. & Lucian. in Saturnalib^o.

*14. phroë
generat*
*15. Choli-
ca infert.* Decimoquintō choliam deinde passionem & auget & generat, quamuis & hęc alias causas habeat, siue calida sit, siue frigida: multiq; medici ex quadam inscitia, vt Alexander Trallianus docet, inter vtrāq; non distinguant: ac proinde quam plurimos, vt idem docet de hoc morbo scribens, interimant. Oritur enim etiam ea aliquando ex nimia cibi potusq; abstinentia. Interim si Veneris vsus accedat, eam inde augeri tradit Cælius Aurelianus lib. Chroniō. 4. c. 7. Auicenna 22. tertij tract. 2. c. 11.

*16. scabiē
producit.* Decimosextō scabiē deinde prurientem inde oriri tradit Auicenna in 7. quęst. tract. 5. cap. 7. vbi scabiosos omnes à coitu cessare iubet, eum enim ait mouere materiam ad exteriora, & excitare vaporem calidum & putridum venientem ad superficiem cutis, illicq; putrescere.

*17. Tussim
facit.* Decimosseptimō tussim quoq; & maximē sitim sitim inde gigni docet Cornelius
lius

lius Celsus lib.3 c.23. & Lucianus in Saturnalibus. Decimooctauò Gonorrhœam quoq; seu feminis profluuium hinc aliquâdo ori-
 ri quidam asserunt: quæ affectione sicut & lepra qui laborant in veteri testamêto Leuit.22.4. prohibentur vesci de his quæ Domino sanctificata fuerunt. Vide de hac affectione, & huius causa Paulum Aeginetâ lib.3.c.57. Aetiû in tetrab.3.ser.3.c.34.idq; ex auctoritate Galeni, qui eos qui morbo hoc corripiuntur, iubet omnê de rebus Veneris cogitationê tollere. Quod & Alexandro Trall. placuit l.8.c.9.de morbis acutis.

XIX. ignominiosas illas passiones, quas Græci medici Satyriasin & Priamismû vocant, nostri membrorû genitaliû tetigenê & immodicû præter naturâ rigore vocare possumus. Quæ duo aut sunt idê, vt Aetius Tetrab.3.ser.3.c.34. & Theodor. Priscian. volût; vt alij volût distincti lâguores; Ex quib⁹ est Ostaui. Horatian. medicarû rerû lib.2.c.11. Has verò duas prauas corporis affectiones ex vsu Veneris induci Cælius Aurelian⁹ morborû acutorû lib.3.c.18. & Paulus Aegineta l.3.c.53. docêt. Quanq; Galen. doceat eos quoq; morbos ex Veneris abstinentia aliquâdo deriuari, & eius quoq; auctoritate Aetius tetrab.3.ser.3.c.32. confirmat.

18. Choro-
 rœam
 gignit.

19. Saty-
 riasin &
 priamif-
 mum mo-
 uent.

20. infert
epidimiam
sive pestem.

Vigesimo infert omnium morborum grauisimum morbum Epidimiam, quam pestem Latini vocant. Cui rei certissimum testimonium omnes quotquot sunt in re medica versatissimi perhibent, præcipuè verò Cornelius Celsus lib. 1. medicarum cap. 10. Rasis de pestilentia cap. 4. Aui-cenna 1. quæst. quart. c. 1. Valesius Taren-tinus in libello suo de pestilentia cap. 8. Neq; in vlllo obseruauit medico, qui inter cætera præseruatiua pestis, non submonue-rit omnino à coitu esse abstinendum. Spi-ritibus enim vitalibus, vt superius dixi-mus, per coitum vnà cum semine emissis, necesse est vt venenum citius sedes vitales, vt cor, & cerebrũ, & hepar penetret, quam ante poterat; citiusq; cor ipsum sua viru-lentia suffocet. Et hæc de generalibus in-firmitatibus, qui hinc prodeunt prudenti sufficiant. Nunc præcipua corporis mem-bra, quibus subuersis hominem posse sub-sistere est impossibile, ~~vide~~amus. Nocet itaq; primò capiti, vt author est Oribasius lib. 1. Euporistôn cap. 22. eò qd cerebri in eo sedes sit, nonnulliq; inuenti sunt ex his, qui continuè quasi libidini seruierunt, in quorum anatomijs vix aliquid cerebri in-uentũ, vt superius infirmitate 4. diximus.

Libido
12. corpo-
ris parteo
maxime
ladit.

1. Caput

2. Dentes

Secun-

Secundò dentibus, qui decoris & digestio-
nis non minima portio sunt, plurimū offi-
cere Cēlius Aureliā. lib. Chroniō. 2. c. 4. &
Aētius 1. tetrabili. ser. 3. c. 8. auctores sunt.

Tertiò gurgulioni officere docet Ae-
tius primo tetrab. 1. ser. 3. cap. 8. Quartò
cordi & hepati officit quàm plurimum,
cū enim hæc duo ternarium illum in ce-
rebro membrorum vitalium numerum
constituāt, quod Arnoldus Villanouanus
in suo speculo introductionum medicina-
lium annotauit, necesse est, vt venereo cō-
gressu lædantur, vt ex dictis superiùs infir-
mitate 1. 2. & 3. satis patet. Quintò pul-
moni detrimentum afferre docet Oribasi-
us lib. 1. Euporistōn cap. 22. Sextò pecto-
ri nocere docet ibidem Aētius tetrab. 1. ser.
3. cap. 8. & Oribasius. Septimò vesicæ &
coxendicibus molestiam afferre docet idē
Aētius. Octauò stomacho, quem Macro-
bius libro Saturnalium 7. cap. 4. corporis
patrēfamilias, alij præsepe & coquum vo-
cant, officit plurimum teste Galeno lib. 3.
morborum popularium, Hippocrate com-
ment. 1. quo loco de Phytione quodam
differit, & Aētius ex Philagrio Lycio Ma-
crensi tetrab. 3. ser. 3. cap. 34. vbi eos qui
stomacho laborant, iubet abstinere à spe-

3. gurgu-
lionem.

4. cor &
hepar.

5. Pulm.

6. Pectus

7. Vesicā

& Coxen-
dices.

8. Sto-
machum

Et uiculis & lectionibus q̄ Venereę rei vsum
 in memoriam reuocare possunt, consentit
 & Auicenna. Stomachum autem læsum v-
 niuersis humani corporis membris exitiũ
 afferre Apologus ille Aesopi de illis aduer-
 sus eum coniurantibus, fatis edocet. Docet
 idem Apologia, quam Menenius Agrippa
 ad conciliandam plebem patricijs, apud
 Liuium libro 2. & Plutarchum in Marcio
 Coriolano, cū vrbe excesserunt, sufficien-
 ter cōmonstrat. Nonò ventri plurimũ
 obesse docet Aristoteles sectione 4. probl.
 18. docet idem Cholicus & iliacus morbus,
 de quo egimus infirmitate 18. Decimò re-
 nibus plurimũ nocere docet Galenus li-
 bro 6. morborum popularium; Hippo-
 crates comment. 6. Aetius tetrab. 1. ser. 3.
 cap. 8. & tetrab. 3. serm. 3. cap. 2. Idẽ Rufi
 Ephesij auctoritate confirmat, & iterũ te-
 trab. 3. ser. 3. c. 30. ex Archigene Apomeo
 qui Romæ sub Traiano vixit. Aristoteles
 demonstrationem dat sect. 4. problem. 2.
 Renes, inquit, omniũ maximè sentiũt, quia
 in vicino positi sunt, & ipse quoque semi-
 nis trāsitus; cū per ea loca perspicuè aga-
 tur, extenuare procul dubio potest, adimit
 enim non addit per istã suam propinquitã
 sem. Ante quos omnes Hippocrates lib. de
 morbis

9. ventrẽ

10. renes.

morbis intraneis scriptum reliquit, vnum
 ex quatuor rerum morbis maximè fieri ex
 nimio coitu. Quàuis Galenus & postero-
 res medici lib. 3. sympt. & lib. natur. facul.
 & lib. de fœtus formatione, renes non se-
 mini sed excernendo lotio destinare decre-
 uerit. De qua re multa Andreas Vesalius
 lib. 5. de humani corporis fabricatione cap.
 10. Carolus Stephanus lib. 2. de dissectione
 partium humani corporis & Ioannes Val-
 uerdus Hispanus lib. 3. de historia composi-
 tionis humanæ & anatomici. Quod etiam
 Aristoteles lib. 3. de partu animalium c. 9.
 ex eo demonstrat, quòd nullum animal pena-
 natum, squamatum aut corticatum, & in-
 summa quæcunq; lotium non faciunt, re-
 nibus à natura sit præditum, & tamen om-
 nia semè excernunt. Vndecimò lateribus
 quoq; quâ maximè officit, eò quòd latera
 quæ labori quæ maximè sunt necessaria, par-
 tibus genitalibus sint propinqua: quo fine
 & à Christo Domino Luc. 12. 35. lumbos præ-
 cingere iubemur. Sic Helias accinctis lum-
 bis 3. Reg. 18. 46. currebat, & puer Helisæi
 4. Regum 4. 29. ad excitandum puerum,
 & vnus ex prophetarum filijs ab eodem
 Helisæo 4. Regum 9. 1. ad inungendum
 Iehu in regem Israel mittitur. D. quoque
 Iohan-

11. latera

Lumbo-
rum præ-
cinctio.

12. Pedes Iohannem Baptistam præcinctis lumbis zona pellicea viâ Dei præparasse. D. Matthæus cap. 3. 4. Marcus cap. 1. 6. tradit. Ad eos verò qui libidine vacant, Naso inquit, *Vidi ego cum foribus lassus prodiret amator.*

Inualidum referens meritumq; latus.

Manus, visum, & cerebrū ledit. Duodecimò pedibus infirmitatem inducere ostendit Aetius tetrab. 1. ser. 3. cap. 8. & satis liquet ex ijs quæ de podagra superius infirmitate & annotauimus. Idem iudicium de manibus, quæ chiragrâ hinc corripuntur. De visu etiam superius infirmitate sexta egimus. Cerebri etiam de-

Animi incommoda que Oriantur. bilitatem satis infirmitate quarta & septima ostendimus. Animæ demum incommoda hinc etiam nascuntur non tantum sempiterna illa, de quibus initio capitis egimus; sed & præsentia, docent hoc morbi isti, qui hinc scaturiunt: qui non modò corpori officiant, sed animum per sensus alienationem inuadunt. Cuiusmodi diximus esse apoplexiam & epilepsiam, & similes; quibus & annumeranda est atræ bilis infaultissima intemperies, per quam in varias Maniæ species homo pertrahitur, quam per Venerem contrahi & promoueri Galenus lib. 6. morborum popularium, Hippocrates comment. 16. & Rasis

Nico-

lib. 1. de continentia cap. 2. aperte testatur. Aristoteles verò lib. 3. Moralium ad Nicomachum capit. 10. & sect. 28. Probl. 2. per eam hominem inter bestias numerari docet. Idem 7. Ethicorum cap. 9. asserit voluptatem esse impedimentum prudentiæ. Et vt omittamus vehementem illam totius animæ virium alienationem, per quam mens ita suo loco mouetur, vt elegantissimi quidam medici eam paruum epilepsiam vocarint, quod quidam Hippocrati, quidam Democrito, quidam Eriximacho tribuunt: alij verò, vt Galenus, spasmus vocarunt. Hæc inquam vt omittamus, certum est cum mens à sensibus in hoc præfenti vitæ statu dependeat, eam quam plurimum detrimenti & cæcitatæ capere ex hoc vitio. Tantum enim capit stuporem tantumq; obtunditur, vt et si literati sint, & summa prudentiâ polleant; tantum non aliquando prudentibus viris stultescere videantur, & subinde præ cæteris stultiores filios procreare. Hinc rectè D. Gregorius lib. 31. Moralium mentis cæcitatem ex Venere oriri dixit, vt etiam sufficienter superius ostendimus. D. verò Augustinus lib. 1. Soliloquiorum cap. 10. Nihil, ait, esse sentio, quod magis ex arce deiiciat

*Spasmæ
& stuporem
mentis inducit.*

*Mentis
cæcitas
oritur.*

Fœmina deiiciat hominem virilem, quàm blandi-
rum con- menta fœminea corporūq; ille contactus:
uersatio Vinum siquidem & mulieres, vt est Ecclesi.
quid ma- 19. 2. *apostatare faciunt sapientes.* & cap. 42.
li generet 12. *In medio mulierum noli commorari, de ve-*
stimentis enim procedit tinea, & a muliere ini-
quitas viri. Sic cūm Num. 25. 1. *morabatur*
Israel in medio Setim, tunc fornicatus est po-
pulus cum filiabus Moab, qua vocauerunt eos
ad sacrificia sua. At illi comederunt, & ado-
rauerunt Deos earum. His deceptus Adam
 Genes. 3. His decepti filij Heli 1. Reg. 2. 22.
 Deceptus Dauid 2. Regum 11. 4. & infiniti
 alij. Vide quæ ponuntur cap. 22. & sequen-
 tibus. Hinc Numer. 31. 6. inquit Moyses.
Cur feminas reseruastis? Nonne ista sunt qua
deceperunt filios Israel ad suggestionem Balaã,
& prauaricari nos fecerunt in Dominum su-
per peccato Phogor, vnde & percussus est popu-
lus? Ad quod alludens vox illa magna tan-
quã vox tubæ in dominica die Apoc. 1. 10.
iubet cap. 2. 14. eiusdem libri scribi angelo
Pergamæ Ecclesię. Habeo aduersus te pauca:
quia habes illic tenentes doctrinam Balaam,
qui docebat Balac mittere scandalum filiis
Israel, edere & fornicari: ita habes & tu te-
nentes doctrinam Nicolaitarū. Nostro verò
 tempore docentes doctrinam Lutheri, de
 qua

qua diximus, capite superiori, scribit etiam nonnulla Gellius de animi detrimentis lib. 19. Noctium Atticarum cap. 2. quæ ex voluptatibus carnis proueniunt. Ex his ergò omnibus luce meridiana clariùs patet, quàm multùm obfit homini, cuius tota essentia & corpore & animo cõstat, voluptatis studium & quàm iniquè olim Iouinianus, nostro autem seculo Lùtherus & Erasmus ea de re senserint. Hoc interim non diffiteor, Philosophorum & medicorum sententia nonnunquam hominibus Venerem prodesse: sed cæteris paribus, conferendo cõmoda cum incõmodis, saluo semper legitimo matrimonio iuri suo, vt & D. Paulus 1. Corint. toto capite septimo facit, iudicio cœlibatus & continentiaẽ studium sequendum, ijs verò quibus matrimonium per propria illorum & libera vota non conceditur, alia suppeditari media, de quibus tradunt Theologi: sententiam verò Lutheri non tantum rationi & rectæ valetudini suffragari, sed sacrarum literarum & Theologorum auctoritate meritò conuelli & plusquã Iouinianam censeri debere.

* * *

CAPVT